

חוק הסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה), התשנ"א-1991*

פרק א': היטל לקליטת העליה

1. (א) בפרק זה – פרשנות
"הפקודה" – פקודת מס הכנסה¹;
"נישום" – יחיד וכן חבר בחברה משפחתית כמשמעותה בסעיף 64 לפקודה;
"מס הכנסה" – לרבות מס על ריווח הון ומס שבח מקרקעין כהגדרתו בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963²;
"מס בשיעור סופי" – מס שנקבע בשיעורו סופי, ללא זכות לפטור, לניכוי, לזיכוי, לקיזוז או להפחתה כלשהם;
"היטל" – היטל לקליטת העליה כאמור בסעיף 2.
- (ב) לכל שאר המונחים בפרק זה תהא המשמעות הנודעת להם בפקודה, זולת אם נאמר במפורש אחרת.
2. על אף האמור בכל דין – פרשנות
ההיטל ושיעורו
- (1) נישום יהא חייב בהיטל בשיעור של 5% ממס הכנסה שהוא חייב בו לשנת המס, למעט מס בשיעור סופי;
- (2) בעל מניות בחברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה שקיבל הלוואה מהחברה, יהא חייב בהיטל בשיעור של 2.5% על סכום הלוואה; לענין זה, "סכום הלוואה" – קרן הלוואה מחולקת ב-365 ומוכפלת במספר הימים שמיום קבלת הלוואה או תחילת שנת המס, לפי המאוחר שביניהם, ועד תום שנת המס או מועד החזרת הלוואה, לפי המוקדם שביניהם; היטל כאמור ינוכה ויועבר לפקיד השומה במועדים הקבועים לפי סעיף 164 לפקודה.
3. (א) נישום החייב בתשלום מקדמות לפי סעיף 175 לפקודה (להלן – מקדמות מס הכנסה), יהא חייב בתשלום מקדמות על חשבון ההיטל, בשיעור של 5% ממקדמות מס הכנסה שהוא חייב בהן; המקדמות ישולמו במועד ובדרך שנקבעו לתשלום מקדמות מס הכנסה.
- (ב) האמור בסעיף קטן (א) יחול לגבי נישומים שלגביהם השנה הקובעת, כהגדרתה בסעיף 174 לפקודה, קודמת לשנת המס 1991.
4. (א) מי שחייב בניכוי מס הכנסה במקור מסכום המשתלם לאדם החייב בהיטל, ינכה, בנוסף למס הכנסה, גם היטל בשיעור של 5% מסכום המס שהוא חייב לנכות וישלמו לפקיד השומה יחד עם המס שניכה.
- (ב) המנכה במקור כאמור בסעיף קטן (א) יגיש דין וחשבון לפקיד השומה על סכום ההיטל שניכה, באותו טופס שעליו נדרש לדווח על ניכוי המס במקור לפי כל דין.
- מקדמות
- ניכוי במקור

* נחקבל בכנסת ביום ו' בשבט התשנ"א (21 בינואר 1991): הצעת החוק דברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2026, מיום ז' בשבט התשנ"א (24 בדצמבר 1990), עמ' 96.
¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
² ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

5. (א) הוראות הפקדה יחולו, בשינויים המחוייבים, על ההיטל כאילו היה מס הכנסה: דין ההיטל ואולם החל בשנת המס 1994 לא ייחשב ההיטל כמס הכנסה לענין קביעת מקדמות כאמור בסעיף 175 לפקודה.

(ב) על גביית ההיטל יחולו הוראות פקודת המסים (גביה)³.

6. תחולת פרק זה לגבי שנות המס 1991, 1992 ו-1993. תחולה

7. שר האוצר ממונה על ביצוע פרק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות

פרק ב': היטל על שירותים מיוכאים

8. בחוק היטל על שירותים מיוכאים ונכסי חוץ (הוראת שעה), התשמ"ה-1985⁴, בסעיף 18(א), במקום "ט"ז בניסן התשנ"א (31 במרס 1991)" יבוא "כ"ד בטבת התשנ"ב (31 בדצמבר 1991)".

פרק ג': ארנונה כללית

9. (א) לא תטיל רשות מקומית בשל נכס, ארנונה כללית (להלן – ארנונה) לשנת הכספים 1991 בסכום שיש בו העלאה מעל סכום הארנונה שהגיע כדין בשל אותו נכס בשנת הכספים 1990 כשהוא מוכפל בשלושה רבעים וצמוד בהצמדה מלאה למדד המחירים לצרכן לפי שיעור עליית המדד מן המדד שפורסם לחודש דצמבר 1989 עד המדד שפורסם לחודש דצמבר 1990.

(ב) רשות מקומית לא תשנה לשנת הכספים 1991 הנחות כלליות בארנונה ותנאי תשלומה, לרבות התוצאות של אי תשלום במועד, לעומת אלה שנקבעו כדין לשנת הכספים 1990, אלא לטובת החייבים בארנונה.

(ג) רשות מקומית לא תטיל לשנת הכספים 1991 ארנונה על סוגי נכסים או על סוגי שימושים בנכסים שעליהם לא הטילה ארנונה לשנת הכספים 1990.

(ד) שר הפנים ושר האוצר, או מי שהם הסמיכו לכך, רשאים –

(1) לקבוע בצו עד ליום א' באדר התשנ"א (15 בפברואר 1991) כי סכום הארנונה יהיה נמוך מן האמור בסעיף קטן (א), ובלבד שלא יפחת מן הסכום שהגיע כדין בשנת הכספים 1990 כשהוא מוכפל בשלושה רבעים;

(2) להתיר העלאת ארנונה בשיעור גבוה מן האמור בסעיף קטן (א) או בסכום גבוה מן הקבוע לפי פסקה (1), להתיר שינוי בהנחה או בתנאי תשלום או כתוצאות של אי תשלום במועד ולהתיר הטלת ארנונה כאמור בסעיף קטן (ג);

צו או היתר לפי סעיף קטן זה יכול שיהיו כלליים או לסוגים או מיוחדים, הן לענין הרשויות המקומיות, הן לענין הנכסים והן לענין החייבים בתשלום שעליהם יחולו הצו או ההיתר.

(ה) מי ששר האוצר ושר הפנים הסמיכו לכך יודיע לוועדת הכספים של הכנסת על כל היתר כללי או לסוגים שניתן לפי סעיף זה, תוך 30 ימים מיום שניתן.

(ו) הודעה על היתר או צו לפי סעיף זה תפורסם ברשומות, ותחילתם תהיה כיום תחילת שנת הכספים 1991, זולת אם נקבע בהם אחרת.

³ חוקי א"י, כרך ב', עמ' 1374.

⁴ ס"ח התשמ"ה, עמ' 2: התש"ן, עמ' 130.

10. בסעיף 274 לפקודת העיריות⁵, כסופו יבוא:

"(ג) המועצה לא תטיל ארנונה על קווי תשתית ומיתקני חיבור; אין בהוראה זו כדי למנוע הטלת ארנונה על מיתקני ייצור, השנאה (טרנספורמציה) או איחסון הצמודים לקרקע; לענין זה -

"קווי תשתית" - קווים עיליים או תת־קרקעיים להולכה או להעברה של חשמל, בזק כהגדרתו בחוק הבזק, התשמ"ב-1982⁶, מים, ביוב, גז, גלי או מוצרי נפט, והקרקע שבה או שמעליה הם עוברים;

"מיתקני חיבור" - עמודים, תיבות, ארגזים, גופים תת־קרקעיים, מאגדים, מסגרות סף, תיבות הסתעפות, עוגנים ואבזרים אחרים שאליהם מחוברים קווי תשתית או שבהם הם מושחלים, והקרקע שמתחת למיתקנים אלה, ובלבד ששטח הקרקע שמתחת לכסיסו של מיתקן יחיד כאמור אינו עולה על 32 מטרים רבועים."

תחולה על
מועצות מקומיות

11. הוראות סעיף 10 יחולו גם על מועצות מקומיות, וצו המועצות המקומיות (א), התשי"א-1950⁷, צו המועצות המקומיות (ב), התשי"ג-1953⁸, וצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), התשי"ח-1958⁹, יתוקנו לפי זה.

פרק ד': הנחות ממט

12. תקנות לפי סעיף 11 לפקודת מס הכנסה שתקפן פקע ביום י"ד בטבת התשנ"א (31 בדצמבר 1990) יעמדו בתקפן, כאילו לא פקע, עד י"ח בתמוז התשנ"א (30 ביוני 1991), ואין לגרוע מהן או להוסיף עליהן.

קיים תוקף

יצחק מודעי
שר האוצר

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

חיים הרצוג
נשיא המדינה

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

⁶ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

⁷ ק"ת התשי"א, עמ' 178.

⁸ ק"ת התשי"ג, עמ' 1174.

⁹ ק"ת התשי"ח, עמ' 1256.